

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2003 сыл
КУЛУН ТУТАР
8 КҮНЭ
СУБУОТА
№ 27 (9938)

**Сааскы сайаҕас
бырааһынньыккытынан,
күндү
кэрэ аңардарбыт!**

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

**УБААСТАБЫЛЛААХ УЛУУСПУТ ДАЛБАР ХОТУТТАРА,
АЙЫЫ КУОЛАРА, СИРДЭЭБИ ОЛОБУ КИЭРТЭТЭР
СИМИИР АНАЛЛААХ КЭРЭ АҢАРДАРБЫТ!**

Эһиги Дьахталлар аан дойдутаабы күнүрүнүн — сааскы маҥнайгы кэрэ бырааһынньыгынан итинник, астинник эбэрдэлиибит!

Улуус олоһор-дьаһаар, инники сайдымыгар эһиги ойгун-саһабыт, кэрэ-үрдүк тардыһымыт төһүү күүс буоларын астына бэлэтиибит. Билиги Далбар Хотуттарбыт республикаҕа чулуу үлэһиттэр бастык асчыттар, талааннаах илгэһиһиһир, үлүөкэн оҕуруотчуттар, бэрээхэй ийэлэр быһымыларын билээлэрин таһынан Саха сирин сайдымыгар улахан оруоллаах политиктар быһымыларын эмиз сыаналаналлар. Кинилэр ситийиһэлэрин билиги бары үөрэбит, кизин туттабыт.

Бу сааскы ылаангы бырааһынньыктаабы күнүрүн Эһигэ чэгиэ-чэбдик доруобуйаны, сүүрүүр устар үрүө уутун курдук сырдык, ыраас санааны, үлэһиттэр, ыссыбыт дьылаһымыгар үрдүктү-үрдүк ситийиһэлэри, дьиз кэрэһиттэригэр былыта суох ыраас халаан курдук чуумпу, нуурал олобу, истинг таптаһы, нарын ийиһилэри баҕарабын. Дьоллоох-сорулаах буолун!

“Чурапчы улууһа” муниципальнай тэрилтий
баһылыга И.Н.АММОСОВ.

ДЬАХТАР — НОРУОТ КЭСКИЛЭ

(Публицистика)

Ханнык баҕарар омук кыас оҕо тоҥто, дьахтарга умсугуйуота, ийэ-сүгүрүйүтэ, эбэ-ытыктабыла кини оҕорон аастыт олоһуттан, сайдан кэлбит кэмтээн быһаҥны тутулуктаах.

Саха омук кыас оҕо кэрэтин, табатын уруйдаан, кэрэксээн, сүгүрүйөн былыр-былыргыттан ырыаҕа ыллаабыта, хоһоонго хоһуйбута, номоһо киллэрибэтэ. Холобур, “Дьулуруйар Ньургун Боотур” олоһоһо маннькы этилэр:

“Кыас оҕо барахсан дьэдьэн
курдук тэтэрэ умайда,
Тоҕус өргөстөөх толорон манган
күлүм толорон курдук,
Толбонноох ньуура
түөлүһээн көһүннэ...”

Сахалар кыһы айылҕа дьикти көстүүлэригэр, бастык-мааны кыһылларыгар, көтөрдөрүгэр, нарын-намчы отутар-мөһүгэр хоһуллара:

“Күн курдук көнө санаалаах,
ый курдук ыраас өйдөөх
Кыас оҕо барахсан кыһылаас
курдук дьэргэлдэһидэ,
Кыталык курдук кытайлаа,
куба курдук долгуйда...”

Билиги омук дьахтар дьикти иччиллэр, төрөтөр оҕону төһөлүүр, итэр сүөгүнү күрүөлүүр үрдүк аналлаах дьикти өрө тутан, ытыктаан, сүгүрүйөн кэллэбит. Ол да иһин “Улаҕаа устар, ойороско олоһор ойох дьахтар”, “көмүскэллээх санаалаах күн-дүбөй хотун ийэ” дьикти өрө хохсоноро үөскэтэхтэрэ. П.А.Ойуунускай этэн турардаах: “... дьахтарга баар бары эрэй илбиһэ, үөскэтэр-төрөтөр күүһэ... Эр киһи дьикти көмөһө эрэ күүс. Дьахтар түөрт үөн түөрт эрэй илбис үөһэбин билэр...” — дьикти. Кырдык даһаҥы, дьахтар барахсан ырыа кизэ ынырыгын тутуһан, күн сиригэр кырачаан киһини таһаарар, тыһын уган олобу салгыыр аналлаах.

Аан дойдута дьахтаргаан ордуу кэрэ эмиз суох. Моһоһа этиэхтэрэ дуо “тангара табатын курдук таһаан, сир сымэһин күрдүк сымэһин үөһэ-чүөмэр үктэнэн...” дьикти тыллары. Төһөлөөх элбэх таһаан хохсоноро, нарын ийиһи ырыалара кыһыка, дьахтарга аһаһыттарга буолуой. А.И.Софронов-Аламга ностолоох тойон сүрүһүн долгуйуот, хайдахтаах хара быарын хамсаһыт хохсонноох доһорулар, “манган туһулар”, “халлаанын хустулар” — кэрэһиттэр Ефимия Константи-

ноена Яковлеваҕа (Тоголеваҕа) таһаан нарын тылларын хоһоонго тийэн, саха дьахтар, чарын-намчы сабарэтин этиэхтэн дьиктилик үүстээн-үрэннээн сүрүйбүтэ:

“Уулларбыт хорһолдун курдук
Унаарыҥны көрбүт үү долгун

характаах,

Ураты үчүгэй улун дьураа

муруннаах,

Хамныыр эрэ хайгыы көрөр

хара дьураа хаастаах,

Сайыһыгы күн тахсар

саһарбатын курдук

Аһы саһыл хааннаах,

Уус иһи одуулаан көрөн

Оҕорбутугар холобурдаах

ойуу курдук уосттаах,

Уута суох көмүс курдук

уйула суох тиистээх,

Хара солжон хайыталаан баран

Ханылыы уурбут курдук

Хара ньылбаархай астаах...” — дьикти.

Хайдахтаах курдук күүстээх тыллар этиллэлэригэр таһаан киһи хараһынан көрөн сүрүлүбүт хохсонго.

Дьахтары Айыы Тангара курдук санаан, киһи кэрэтин, муударайын, сөгдөрөй дууһатын туһунан үгүс норуоттар улуу талааннаахтара ырыа тыһын мөһө-аһыттарга, тойук тыһын туйбуттарга. Ол курдук, СГУ култураҕа уонна искусствотка кафедратын доцента, историческай наука кандидата Платон Слепцов саха дьахтарын туһунан олус баргэниик этэн турардаах: “Билингки саха омута бытарҕан тыһынылаах, антурук күйөөтөөх уһук хоту сиргэ норуот быһыһынан үөскээн, үүнэн, сайдан иһинтигэр саха нарын, сэмэй дьахтара сүктэн оруоллаах. Киһи кэрэте, үлэһитэ, сатабыла, дуоспуруна саханы саха дэллэит, омугу норуот тыһыт эбит”, — дьикти.

Түмүкэ сааскы кэм бастаах чарыл бырааһынньыгынан, кэрэ аңардар күнүрүнүн үлүс нарын-намчы кыһыттарын, истинг-иһирэх ийэлэрин, күн-дүбөй эбэлэрин долгуйан туран ис сүрүктэн эбэрдэлиибит! Аһамай манан күн сылаас сардаҕаларынан сирин дойдуну сыдыаһарын курдук, эһиги эмиз туһаһыыр дьонугутун хара-иста, эһаһаһыһы сылдыһыт! Маһаһа буолуоктэ эмизэ — саха дьахтардарыт!

Галина ГОВОРОВА.

Бырааһынныктаабы блиц-интервьюлар

ДЬЧӨГЭЛЭРБИТ КЭПСИИЛЛЭР

Альбина ТЮНОВА – Томло улуулуттан төрүттээх, идатинэн история тарыхчы, улуустаагы гимназия директорунан үлээбэтэ, билигин улуустаагы муниципальный тарихи баһылым социальный болуурустарга солбуйааччы.

Дьахтар хайдах буолуохтаабы?

Дьахтар дьахтар буолуохтаах. Хайан, ханна даҕаны, хайа да түгүгү кини дьахтар буолан айыллан кэлбитин үмүрү суктаах, дьахтар быһытынан көрүнүктээх, кизгэниэхтээх, оҥостуохтаах, кэрээ-сырдыкка тардыһаах, ону таргатааччы, айааччы быһытынан сананыахтаах. Эр киһи кимиттэн-ханныгыттан, туох балаһыанньалаагыттан тутулуга суох дьахтарга дьахтардыы сыһыаннаһаахтаах. Бал күн-күбэй ийэтин, күндү-көмүс эбэтин итинэн кэрэ кыыс быһытынан кини айылбаттан аналан, олоххо көрүгүтэ, сыһыана, майгыта уратыларын барытын үчүттээн. Сорох, баҕар, тас көрүгү мадророон буолгун иһингэр ис дууһата олус нарын-намычтын үмүрү суктаах.

Улуус дьахталларыгар баҕа санаан?

Аан дойдун дьахталларын күнүнэн улуус бары дьахталларыгар чэгиэн-чэбдик доруобуйаны уонна тулуур баҕарабын. Күннээбэ олох уустуктарын туорутууга, дьон хардарыта сыһыаннаһыларга дьахтар тулуур, кини кизг-холок майгыта, дүрүгү өйө-санаата олус үлэхэн суолтаах. Ону куруук өйдүү сүлдьүлүлүргү баҕарабын. Эр дьон болгомтоһору, үгүс санаалара дьахталларга эрэ аһаһыт!

Полина Ильинична НОБОВА – киһи хараҕар быраҕылар, сиртэн-буортан тэйбит саха кэрэ аҥардарыттан биридэстэрэ. 1994 с. Ленинградтаагы культура институтун бүтэрбит. Бизс сыл "Айыы Куо" мунда театрын хореографынан, 1,5 сыл "Олимп" мода студиятын салайааччыһынан үлээбэт. Бүтүн республикага биллэр Алена Алексеева, Катя Дуралева, Юлия Чумаевская у.д.а. саха кэрэ кыргыттарын иһтэн-үрөтөн таһаарыт. Бүгүгү күнгү улуустаагы гимназия үөрэнээччилэргэр ритмика уруугун биэрэр.

Полина, эн "кэрэ" дьин тылы хайдах өйдүүгү?

Элбэх өйдөбүл холбоһон "кэрэ" дьин тылы үөскэтэлэр. Оно кириллэр: ыраабы ийдаргардан көрөр дүрүгү өй, тулалыыр дьонго-сэргээ үлүс-санаа, амарах сыһыан, оттон уонна сылааһынан сүлдьаайар тас көстүү. Хас биридди кыыс хатыламмат кэрэлээх, тэйиллүбэт кистэлэннээх. Эбэргэ дылы, "некрасивых людей не бывает".

Идеальной күн дьин эн өйдөбүлүгэр хайдабы?

Мин санаабар, идеальной күн дьин суох, хас биридди күн хатыламмат, туох эрэ үчүгүйдээх, туох эрэ күһөһэнээх. Арай эрдэттэн туу ара быһааныабытын барыта туоллабына ол күн идеальной дьиксэ сөл буолуо.

Олохтор сулус оҥостон сирдэтэр бэргэн этиинг.

Урут "Бороться, искать, не сдаваться" дьин девизтээх этиин. Оттон билигин "Совершенство незаконченно, глубина не высказана" дьин этиинэн сирдэтэбин, ол эбэтэр олохтор өссө даҕаны элбэх кэрэни, саҕаны билиэм дьин эрэнэбин.

Тыа сирин усулуобуйатыгар саха дьахтара бэйэтин көрүнэргэр эн туу субэлиэн этэй?

Хас биридди дьахтар, бастатан туран, бэйэтин таптаһаах. Уонна кини ханнык усулуобуйага олороруттан тутулуга суох чопчу бириэмэ аһаан бэйэтин көрүнүктээх, оҥостулаах. "Ээ, ээ, син-биир ким даҕаны көрбөт. Кимизэ аһаан оҥостон даҕаны!" дьин санаа суох буолуохтаах. Кимизэ эрэ аһаан буолбаха, дьахтар киһи быһытынан бэйгэн тускар оҥостулаахын.

Прасковья Петровна СМЕРНИКОВА – Амма улуулуттан төрүттээх, С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын математикага учуутала, бизс 450 күн-күбэй ийэлэрэ, кыраакый сикэ эбэтэ.

Дьахтар дьиз кэргэнгэ оруула эн санаабар хайдах буолуохтаабы?

"Дьиз кэргэнгэ эр киһи дурда-хаха, оттон дьахтар кэримэ дьиз иччитэ, араҕаччыта буолар" дьин олус сөгкө этиллэр. Дьиз кэргэнгэ бөбө тирэх, оботун уонна кэргэни үрэхтэргэр-үлээргэр усулуобуйа оҥору ол – барыта ийэ киһи, дьахтар оруула.

Эр киһиэхэ ордук сыаналыыр хаачыстыбалары?

Эр киһи хайааһыстыбанай, үлэһит, дьиксээх, булка-алка сыстабас, дьиз кэргэни иһингэр эппиктиһэстээх буолууну сөбүлүүбүн.

ПРАСКОВЬЯ ПЕТРОВНА РЕЧЕБ

Үс слайдаах салат: бастаан теркаланныт моркуһка иһом кутан баран майонезтанар, ол үрдүгэр майонезтаах теркаланныт сыры уонна чесноку туттүлүлэр иһингэр теркаланныт субукуһуну грецкой эриэкэни кытары бул-кубан кутуллар, үрдүгэр эблосканы иһингэр гранат отонун кутан кизгэтиллэр.

Анастасия Иннокентьевна ГОТОВЦЕВА – баай, кизг куластаах, биллэр ырааһыт, Чурапчытаагы "Айыллаан"

Сыһыаланан иһингэр хормейстерынан үлэһит, бастагы кылааска үөрэнэр Ульяна дьин кыыс оҕолоох. Бэһэлээ, кулун тутар 7 күнүгэр, "Булуун дүү дьолбун" дьин бастагы соһнай көчөүрө ситиһиниһээхтик барда. Кулун тутар 5 күнэ – кини төрөөбүт күнэ, онон быһылы бырааһынныкы режимкэ бейлэ да ураты үөрүлээх бырааһынныгынан буолар.

Анастасия, толорор ырааһарыттан эһинээх, дьахтар киһи быһытынан, ханнык ырааһ чугаһый?

А.Илларионов тылларыгар Н.Сибиряков суруйбут "Чаран вальса" дьин ыраата мизэ саамай чугас. Тыллара олус үчүгүйдэр, мелодиятын сүрдээх түргэнник ылыммыт, М.Зверстов тутта музыкатын оҥорбута. Бу ырааны хайы-үйкээ үлүс сылбын ис дууһабыттан аһынан, кизгэн туран ылымбын. Дьон билэрттэн, сөбүлүүрттэн олус дьин үөрэбин.

"Ийэ" дьин тыл эһинээх тус бэйэбэр туу этэрий?

Мин дьоллоох киһибин. Икки ийэ истиг тапталларын билбиллэрттэн. Төрөлүт иһом Феяровна Петровна Хадаарга олорор, сцена ветерана. Иппит иһом Мария Егоровна Уус-Алдан Бороһонугар баар. Мин кинилэргэ иккиэннэргэр бастагы оҕобун. Иккиэн майгыларынан, олохторунан, дьылбала-рынан атын-атыттар да буоллаллар, биер өйдөбүлгэ сүлдьаллар. Иккиэн мизэ саамай чугас дьон буолалларын билэлэр, малды субо-ама, күөс-көмө буолаллар. Онон "ийэ" дьин тылы иһиттэхпиз иккиэннэрин мөрсүөннэрэ тэгинэн көстөлөр.

Бырааһынныгынан саамай табыллан астыыр аһыг рецептин бириэрг дуо?

Мин асчыт дьахталлар аһаанынарыгар киришибэлпин. Иһим аһыгар туох баарынан түргэнник астыыры ордоробун. Онтон биридэстэр: батон килиэби чараас тына быһан баран икки өттүттэн арыыга ыһаарылыбын, ол кизэ чесно-гунан иһигэр дьирри сотообун. Остуолга бириэрг иһингэр үрдүгэр теркаланныт сыры кутабын. Манньк бутерброд түргэнник оҥотуллар уонна тоҕойу, минньигэс буолар. Барытынан саасы бырааһынныгынан эбэрдэлиһибин!

Марина ИВАНОВА – улуустаагы ис дьыала отделын техник-криминалиһа. Булуун улуулуттан төрүттээх. 1992 с. Дьокуускайдаагы 7 №-дээх ПТУ-ну бүтэрэн, III разрядтаах фотограф идэтин ылан, Чурапчы орайуоннаагы олох-дьаһах комбинатыгар анатан фотограбынан үлэһит кэлбитэ. Оно икки ый үлээт, Чурапчытаагы ис дьыала отделыгар техник-криминалиһынан үлээбэ ыһаарылан, 10-с сылын үлэһит сүлдьэр. РФ ИДМ Дальнай Востокаагы юридической институттар кэтэктэн үөрэнэр. Отдел солбуллубат художнига, редколлегия салайааччыта.

Марина, эн дьахтарга буолуохтаабыр эр киһиэхэ да дэбигис кыайтарбат, мындыр уонна болгомтоһоох буолууну эрэйэр сүрдээх ырааһан идэлээххин. Манньк идэни таларгар туох төрүөт буолбута?

Мин үлэм фотограф идэтин кытта быһааччы сибээстээх. Оннук арааһынай быһылаан буоллабына тутта баран хаартыскага түһэрэбин. Оттон хаартыскага түһэринэн кыра эрдэлиттэн интэриһиһгээбитим. VII кылаастан бэйэм түһэрэр, таһаарар буолбутум. Хаартыскага түһэрин – мин сөбүлүү дьарыгым, хоббим да дьиксээ сөл. Училищкага үөрэнэ сылдьан аэрофотосъемканы үлүүтүр этим. Онон идэбин олус сөбүлүүбүн.

Толору дьоллоох киһи дьин кимн аһаахаха сөбү? Бэйэбин дьоллоох киһинэн ааһынабын дуо?

Мин санаабар, бу сиргэ төрөөн олох олорор үрдүк аналга тикси – бэйэтэ дьол. Оттон оно эбии эн сөбүлүү идэҕинэн үлэһит, чугас доһоттордоох, истигник саныыр дьонноох-сэргэлээх, чэгиэн-чэбдик доруобуйалаах буоллаахына, толору дьоллохтун дэиксээ сөл. Мин бэйэбин толору дьоллоох киһинэн ааһынабын.

Саамай элбэх харчыны туохка ороскуоттуугуну?

Билиги үлэһит сүрдээх элбэх бириэмэни эрэйэр, быыс-арыт булар күчүмкэбэй. Ол да буоллар кыратык иллэнсийэ түстэбин эрэ фотоаппараттын түппүтүнэн сүлдьабын. Онон, сүртүгөн көрдөхкө, саамай элбэх ороскуоту ол эмигэр-томулар, пленкатыгар, матырыаалыгар ытабын.

Барбара Петровна РЕЧЕБОВА – Мурун-Тыммытаагы "Кыталык" уһууаан сөбиздирсээ, икки кыталык кыыс тапталлаах ийэлэрэ, икки сикэ эйэбэс эбэлэрэ, бэртээхэй хайааһа, "дьингээх леда" дьин тыла толору эппиктиһир саха биер бастыг Далбар Хотуна.

Арай талбыт үйэбэр түбэхэргэ көнүл биэрдин-нэр. Ханнык үйэни талыаң этэй уонна тоҕо?

18-с, 19-с үйэлэр бүтүүн үрэхтээһин, культура сайдан эрэр кэмнэринэн буолаллар. Элбэх саҕа саҕалааһынар, уларыйылар буолулаабыт историческай кэмнэригэр түбэһиһилин баҕарыам этэ.

Саха дьахталларыттан кими "идеальной дьахтар" дьин өйдөбүлгэ дьүөрэлэи көрөбү? Тоҕо?

Мизэ төрөлүт иһом Анна Корниловна малды холобур буолар. Кини, кырдык, идеальной дьахтар этэ. Билиги кинизэ 10 оҕо этибит. Барытын атахлытыгар туруортаан, ыал оҥортообута. Ийэбит бэйэтэ ис иһиттэн ураты культуура-лааҕа, бэртээхэй асчыта, истэһингээ, хоһоон суруйарын сөбүлүүр. Туу барытын саас сааһынан дьаарыстыыр идэлээбэ. Билиги кыра кылаастартан сурунар тэтэрээттарбиттэн ыраах үөрэнэ сылдьан ыһтар телеграммалыгар тийэ барытын ууран иһэр. 10 оҕолохтун дьин хайан да сүһүрбат этэ, дьиктин-уотун, оҕолорун барытын бөрөө аны общественнай үлэбэ сүрүрэр. Кини да холобурун ба-тыһан буолуо, билигиттэн 4 оҕо комсомольскай тариттэ сек-ретардарынан улаһы сүлдьыбыллит. Билигин ийэбит билиги кэксээбитигэр суоҕа хомолтоһоох.

БАРБАРА ПЕТРОВНА РЕЧЕБ

Мин эмиз түргэнник астыыры ордоробун. Саамай туттар рецептарбиттэн биридэстэрэ – "Парикоскай салат", 2 поми-дору, 1 туһамыт эбэтэр сибиздэй оҕурсуну, маринован-най тэлэһи барытын кырбыһып.Бүсүтү рийи бу маассаны кытта эмиз биергэ булкуйан баран үрдүгэр перецтаммит майонезы кутабын. Минньигэстик аһаан!

Елена Николаевна ЛУКОВЦЕВА – 10 оҕолоох Герой-ийэ, 4 сикэ тапталлаах эбэлэрэ, "Кустук" үлэһити салайааччыта.

Эн санаабар дьахтар дьоло дьин ис хоһооно туохханы?

Дьахтар бу күн сиригэр олус салгыыр, кэксээри ыччаты иһтэр үрдүк аналаах. Мин санаабар, кыыс оҕо аал уоту оттонан, алаһа дьикти таринан, оҕо төрөтөн ийэ буолуута – кини дьоло. Биер таринан, оҕо төрөтөн ийэ буолуута – кини дьоло. Кини дьоллоох тыһынан эттэххэ, дьахтар дьоло – сөбүтүгэр. Кини дьоллоох өскөтүн оҕолоро малдыһаха, этэһгэ сүлдьан дьонто-сэргээ убаастатар үтө дьон буолу улааттарарына, үлэһит бастыга дэттэхтэринэ, дьолун олору олодохторуна.

Эр дьонго ханнык хаачыстыбалары саамай сыаналыгыны?

Эр киһи, бастатан туран, дьонго-сэргэтигэр истиг сыһыаннаах буолуохтаах. Кини тоһа да үлэһит, мындыр, булчут, дэгиттэр уус буолбутун иһин, кэргэнигэр, оҕолоругар истиг, амарах сыһыана суох буоллабына, үчүгэй олох суох. Оҕоҕо аҕа таптал, өйөбүл, дьахтарга кини көмөтө, субэтэ-амата күннэтэ наадалар, эр киһи ону барытын толору биэрэр буоллабына – кини дьингээх эр киһи.

Оҕону иһитигэ эн субэн?

Оҕону иһитигэ, туох-ханнык иһингэр, режим наада. Үрэхтэригэр улахан болгомтону уурабын, үрэх кинилэр үлэлэрэ буоларын, оттон ханнык баҕарар үлээбэ эппиктиһээхтик сыһыаннаһылаахтарын куруук өйдөтө, ыһтабылы ыһытыт. Ол курдук коммунистическай үлэ ударнига буолбутун, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуот-най грамотатынан наҕараадалааһынын.

Билиги аһар-суктуур аҕабытынын Зверстов Михаил Ми-хайловичтын 45 сыл ыһа буолан олорон бизс оҕону атахтарыгар туруоран, үрэхтэртэн, үлэһит ыал-дьон оҥорбуктут.

Ытык-мааны киһибит, эн олохо дуулурун, туулурун биликээ барытыгар холобур буолар. Оҕолорун, сикэһингэр тустарыгар туулан да кэмнэмизт үтүөһүн, тапталы, мунура суох төлөһөт иһитин өйдөбүт, сүтүрүэн туран барда махталбытын этэбит. Билиги тапталынан угуттанан чэгиэн-чэбдик сүлдьаар, үлү-нүк дьоллоохтук олорорго ис сүрэхпиттэн баҕарабыт.

Хайааһыттан, Чурапчыттан, Дьокуускайтан бары Зверстовтар, Митиннар, Пестеревтар, Павловтар, Макаровтар.

Хайааһыттан, Чурапчыттан, Дьокуускайтан бары Зверстовтар, Митиннар, Пестеревтар, Павловтар, Макаровтар.

Автор суругар этиллар санаа
редакция позициятыгар малдын сөп түбэлэр
буолбатах. Сурукка ыйылар чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппизинэни
автор тус бэйэте сүтэр.